

عنوان مقاله:

بررسی شیوه های ختم سخن در غزلیات سعدی

محل انتشار:

همایش بین المللی شرق شناسی، تاریخ و ادبیات پارسی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

شهره الهامی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی

سیدفرج الله موسوی - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهرری- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی

خلاصه مقاله:

لازمه ی کلام ادبی و هنرمندانه بافت و ساختاری منطقی و مستحکمی است که سزاوار آغاز و انجامی نظام یافته است این انسجام که شرط فصاحت و بلاغت کلام است ایجاب می کند که شاعر (گوینده) همانگونه که برای آماده سازی ذهن مخاطب در ارایه مطالب تلاش می کند، کلام خود را نیز ناگهانی به پایان نرساند. بر اساس بررسی های به عمل آمده در زبان ادبی سعدی شگردهای خاصی برای به پایان رساندن غزل جلب نظر می نماید که شایسته ی کلام مستحکم اوست این شیوه ها و ترفندهای ادبی سبب گردید در این مجال به بر شمردن و دسته بندی برخی از شاخص های سبکی وی که حاکی از تعمد و توجه او به چگونگی ختم کلامش است بپردازیم. یافته های به دست آمده گویای این مطلب است که از نظر محتوایی مباحث خاص عرفانی و عاشقانه مانند امید به بخشایش خداوند، دم را غنیمت شمردن ، فنا و ابراز عجز از وصف خداوند و معشوق ، وصف نا پذیری جمال یار و همچنین نقد اشعار توسط خود شاعر مانند اشاره به بیهودگی سخن ، مفاخره و... در پایان غزل جای گرفته است. علاوه بر آن مضامین خاص عاشقانه چون نرسیدن به کنه عشق، وصف ناپذیری آن و ... اموری هستند که در مقطع شعر جای گرفته اند. از نظر لفظی نیز به کار بردن برخی از واژه ها که مفهوم پایان و تمام شدن را به ذهن متبادر می کنند مانند: دم مزین، بس است، خاموش، مگو و ... در مقاطع غزل سعدی جای خود را باز کرده است آنچه از این بحث استخراج می شود این است که سعدی با حذاقت و خلاقیت ادبی خود ضمن به کار بردن اسلوبهای علمی و حفظ استقلال ابیات ارتباط معنایی خاصی را با ساختار غزل ایجاد نموده است.

کلمات کلیدی:

سعدی، پایان شعر، حسن مقطع، محتوا و ساختار غزل

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/729034>

